

Information om ultralydsscanning og prøvetagning af prostata

Kræft i prostata er en af de hyppigste former for kræft hos mænd, og forekomsten stiger med alderen. Prostatakræft konstateres i dag sjældent før 50-års alderen.

Årsagen til at kræft i prostata opstår, kendes ikke, udover at sygdommen i ca. 10 % af tilfældene kan være arvelig. Optræder sygdommen således hos 2 eller flere familiemedlemmer i lige linie (dvs. hos brødre, far, bedstefædre, onkler og fætre), har man en øget risiko for selv at udvikle sygdommen.

Prostatakræft, i tidlige stadier, er ofte uden symptomer. Vokser tumoren, kan den give anledning til vandladningsbesvær, blod i urinen, blod i sædvæsken samt nedsat sædvæskevolumen.

PSA (prostataspecifikt antigen) er et protein, der produceres af kirtelcellerne i prostata. Der er ikke noget andet organ i kroppen, der producerer PSA. PSA kan måles i blodet ved en almindelig blodprøvetagning. Normalt bør PSA være mindre end 4,0 mikrogram/l. Måles en forhøjet PSA-værdi, kan det være tegn på sygdom i prostata.

PSA-værdien kan, ud over ved kræft i prostata, også blive forhøjet i forbindelse med blærebetændelse, betændelse i prostata og pludselig vandladningsstop. Har De fået målt PSA i forbindelse med en af de sidst nævnte situationer, anbefales det at få PSA kontrolleret på ny et par uger efter, at tilstanden er behandlet og faldet til ro.

Er De i behandling med tablet Proscar eller tablet Avodart for vandladningsbesvær, falder PSA produktionen i prostata med mindst 50 %, og PSA-værdien bør i den situation være mindre end 2,0 mikrogram/l.

Undersøgelse og prøvetagning af prostata

Prostata er beliggende lige under urinblæren og foran endetarmen.

Ved den første konsultation på klinikken undersøges prostata dels ved at føle på den, dels ved at undersøge den med ultralyd. Begge undersøgelser foregår via endetarmen, mens De ligger i sideleje. Undersøgelsen er forbundet med et minimalt ubehag. For at kunne klarlægge om der findes kræftforandringer i prostata, tages ved hjælp af ultralydsscanneren 6 – 10 nåletynde vævsprøver (biopsier) fra prostata.

I forbindelse med undersøgelsen gives en antibiotikatablet og De får udleveret yderligere antibiotika, som de skal indtage ca. 6 timer efter undersøgelsen.

Umiddelbart efter prøvetagningen kan der være lidt ømhed i endetarmen og af prostata. Dette kan behandles med almindelig smertestillende medicin f.eks. tablet Pamol/Panodil. De kan dog uden problemer selv køre i bil fra klinikken efter undersøgelsen.

De første dage efter undersøgelsen kan der forekomme blod i afføring og urin. Der kan endvidere forekomme blod i sædvæsken, som giver en brunlig misfarvning af denne. Blod i urin og afføring ophører efter et par dage, mens misfarvning af sædvæsken kan vare ved i flere uger til måneder. Dette er ganske ufarligt.

Skulle De mod forventning få feber, skal De kontakte klinikken, deres egen læge eller vagtlæge og oplyse om, hvilken undersøgelse De har fået foretaget. Ved feber vil der ofte være behov for yderligere antibiotisk behandling.

Hvis De er i behandling med blodfortyndende medicin, f.eks. Marcumar, Marevan eller Plavix, skal De holde pause med denne behandling 5 dage før undersøgelsen, da der ellers kan være problemer med blødning efter undersøgelsen. De skal cirka en uge før undersøgelsen for kræft i prostata, kontakte Deres egen læge med henblik på, om De kan holde pause med Deres vanlige blodfortyndende medicin 5 dage før undersøgelsen, eller De skal omstilles til anden blodfortyndende medicin (f.eks. injektion Klexane) mens De holder pause.

Hvorvidt De uden videre kan holde pause med deres blodfortyndende medicin, vil afhænge af årsagen til, at De er blevet sat i behandling.

I forbindelse med undersøgelsen aftales tidspunktet for, hvornår De kommer til næste konsultation og får svar på undersøgelsen af vævsprøverne fra prostata. Er der tale om

kræft i prostata, vil De modtage information om behandlingsmuligheder og rådgivning om, hvilken behandling, der i Deres situation, vil være den rette. De vil få udleveret informationsmateriale om kræft i prostata.

Har De herefter behov for at overveje Deres situation, kan der aftales endnu en konsultation, hvor De igen vil kunne drøfte behandlingsmulighederne. Dette er naturligvis inkluderet i undersøgelseshonoraret af ”undersøgelse for kræft i prostata”.

Ved alle besøg i klinikken er De velkommen til at tage pårørende med.

Med venlig hilsen
Privathospitalet Mølholm A/S

Tinna Lynnerup
speciallæge i urologi
rev. jan. 2007